

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 20ής Ιανουαρίου 2005*

Στην υπόθεση C-464/01,

με αντικείμενο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως βάσει του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, αίτηση την οποία υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2001, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Δεκεμβρίου 2001, στο πλαίσιο της δίκης

Johann Gruber

κατά

Bay Wa AG,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann, R. Schintgen (εισηγητή), Γ. Αρέστη και J. Klučka, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: M.-F. Contet, κύρια διοικητική υπάλληλος,

κατόπιν της έγγραφης διαδικασίας και μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 24ης Ιουνίου 2004,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο J. Gruber, εκπροσωπούμενος από τον W. Graziani-Weiss, Rechtsanwalt,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Wagner,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τους G. Aiello και G. Albenzio, avvocati dello Stato,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Fernandes και την M. Telles Romão,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Kruse,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις Α.-Μ. Rouchaud και S. Grünheid,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1), με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1) και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, C 15, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του J. Gruber, κατοίκου Αυστρίας, και της εδρεύουσας στη Γερμανία εταιρίας γερμανικού δικαίου υπό την επωνυμία Bay Wa AG (στο εξής: Bay Wa), λόγω της φερόμενης κακής εκτελέσεως μιας συμβάσεως που ο πρώτος συνήψε με τη δεύτερη.

Το νομικό πλαίσιο

3 Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας τους οποίους θέτει η Σύμβαση των Βρυξελλών περιλαμβάνονται στον τίτλο II της Συμβάσεως αυτής, ο οποίος αποτελείται από τα άρθρα 2 έως 24.

4 Το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο ανήκει στον τίτλο II της Συμβάσεως αυτής, τμήμα 1 που επιγράφεται «Γενικές διατάξεις», θέτει τον βασικό κανόνα ο οποίος έχει ως εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας συμβάσεως, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

5 Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο περιλαμβάνεται στο ίδιο τμήμα, ορίζει:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου συμβαλλόμενου κράτους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 6 του παρόντος τίτλου.»

6 Στα άρθρα 5 έως 18 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, τα οποία αποτελούν τα τμήματα 2 έως 6 του τίτλου II της Συμβάσεως αυτής, περιλαμβάνονται κανόνες περί ειδικών ή αποκλειστικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας.

- 7 Το άρθρο 5, σημείο 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο ανήκει στον τίτλο II της Συμβάσεως αυτής, τμήμα 2 που επιγράφεται «Ειδικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας», ορίζει:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος:

- 1) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή. [...]

- 8 Το επιγραφόμενο «Διεθνής δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών» τμήμα 4 του τίτλου II της Συμβάσεως των Βρυξελλών αποτελείται από τα άρθρα 13 έως 15.

- 9 Το άρθρο 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει ως εξής:

«Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα αυτού που τις καταρτίζει, και που αποκαλείται στη συνέχεια “καταναλωτής”, η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος [...]:

- 1) όταν πρόκειται για πώληση ενσωμάτων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος ή
- 2) όταν πρόκειται για δάνειο με σταδιακή εξόφληση ή για άλλη πιστωτική συναλλαγή συνδεδεμένη με τη χρηματοδότηση αγοράς ενσωμάτων κινητών ή

3) για κάθε άλλη σύμβαση που έχει ως αντικείμενο παροχή υπηρεσιών ή προμήθεια ενσωμάτων κινητών αν:

α) πριν από την κατάρτιση της συμβάσεως, έγινε στο κράτος της κατοικίας του καταναλωτή ειδική προσφορά ή διαφήμιση,

και

β) ο καταναλωτής [τέλεσε] στο κράτος αυτό τις απαραίτητες για την κατάρτιση της συμβάσεως πράξεις.

[...]

10 Κατά το άρθρο 14, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών:

«Η αγωγή καταναλωτή κατά του αντισυμβαλλόμενου μπορεί να ασκηθεί είτε ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο αντισυμβαλλόμενος είτε ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλόμενου κράτους, στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής.»

11 Παρέκκλιση από αυτόν τον κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας δύναται να γίνει μόνον τηρουμένων των προϋποθέσεων του άρθρου 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 12 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο J. Gruber, ο οποίος είναι αγρότης, είναι ιδιοκτήτης μιας αγροικίας η οποία αποτελεί ένα τετράγωνο συγκρότημα με εσωτερική αυλή («Vierkanthof») και βρίσκεται στην Άνω Αυστρία, κοντά στα σύνορα με τη Γερμανία. Στην αγροικία αυτή χρησιμοποιεί δέκα περίπου δωμάτια για να κατοικεί εκεί με την οικογένειά του. Η αγροικία περιλαμβάνει και ένα χοιροστάσιο, όπου εκτρέφονται πάνω από 200 χοίροι, καθώς και ένα μεγάλο υπόστεγο με μηχανές και σιλό για ζωοτροφές. Το 10 έως 15 % των συνολικών ζωοτροφών που είναι αναγκαίες για την εκμετάλλευση αποθηκεύεται εκεί. Το μέρος της αγροικίας που χρησιμοποιείται για ιδιωτικούς σκοπούς είναι λίγο μεγαλύτερο από το 60 % της συνολικής επιφάνειας των ωφελίμων χώρων του ακινήτου.
- 13 Η Bay Wa εκμεταλλεύεται στη Γερμανία διάφορες χωριστές από οργανωτικής απόψεως επιχειρήσεις. Στο Rocking (Γερμανία), όχι μακριά από τα σύνορα με την Αυστρία, έχει ένα κατάστημα, αφενός, δομικών υλικών και, αφετέρου, εργαλείων και υλικών για μαστορέματα και ειδών κηπουρικής. Το τελευταίο τμήμα της Bay Wa εξέδωσε διαφημιστικά φυλλάδια, τα οποία διανεμήθηκαν και στην Αυστρία.
- 14 Θέλοντας να αντικαταστήσει τα κεραμίδια της στέγης της αγροικίας του, ο J. Gruber έλαβε γνώση των διαφημιστικών αυτών φυλλαδίων της Bay Wa τα οποία ήσαν ένθετα στον *Braunauer Rundschau*, μια τοπική μη ημερήσια εφημερίδα που διανέμεται στα νοικοκυριά. Τα κεραμίδια που το τμήμα δομικών υλικών της Bay Wa διέθετε προς πώληση στο Rocking δεν περιλαμβάνονταν στα φυλλάδια αυτά.
- 15 Ο J. Gruber, αναφέροντας το όνομα και τη διεύθυνσή του, αλλά όχι και το γεγονός ότι είναι αγρότης, έλαβε κατ' επανάληψη πληροφορίες από τηλεφώνου από έναν υπάλληλο της Bay Wa σχετικά με τα διάφορα είδη κεραμιδιών και τις τιμές. Ο υπάλληλος αυτός του υπέβαλε από τηλεφώνου προσφορά, αλλά ο J. Gruber θέλησε να δει τα κεραμίδια επί τόπου. Κατά την επίσκεψή του στην Bay Wa, ο υπάλληλος του έδωσε μια γραπτή προσφορά, με ημερομηνία 23 Ιουλίου 1998. Κατά τη

συζήτηση αυτή, ο J. Gruber πληροφόρησε τον μισθωτό της Bay Wa ότι έχει μια γεωργική εκμετάλλευση και ότι επιθυμεί να καλύψει τη στέγη της αγροικίας του. Ανέφερε ότι έχει και δευτερεύοντα κτίσματα τα οποία στην ουσία χρησιμεύουν για την αγροτική εκμετάλλευση, αλλά δεν διευκρίνισε αν το κτίριο που ζητεί να καλύψει με κεραμίδια χρησιμοποιείται στην ουσία για την εκμετάλλευση ή για ιδιωτικούς σκοπούς. Την επόμενη ημέρα ο J. Gruber τηλεφώνησε από την Αυστρία στον πιο πάνω υπάλληλο για να του ανακοινώσει ότι δέχεται την προσφορά της Bay Wa. Τότε, ο υπάλληλος αυτός απέστειλε με τηλεομοιοτυπία στην τράπεζα του J. Gruber στην Αυστρία βεβαίωση της παραγγελίας.

- 16 Κατά τον J. Gruber, τα κεραμίδια που παρέδωσε η Bay Wa, με τα οποία η τελευταία κάλυψε τη στέγη της αγροικίας του, είχαν μεγάλες χρωματικές διαφορές, παρά την εγγύηση που δόθηκε για το ομοιόμορφο του χρώματος, οπότε η στέγη έπρεπε να ξαναφτιαχτεί. Κατά συνέπεια, αποφάσισε να ζητήσει δικαστικώς, βάσει της εγγυήσεως και της ευθύνης του πωλητή, επιστροφή, αφενός, του τιμήματος των κεραμιδιών, δηλαδή ποσού 258 123 αυστριακών σελινίων (ATS), και των εξόδων αφαιρέσεως των κεραμιδιών και ανακατασκευής της στέγης, δηλαδή ποσού 141 877 ATS, και, αφετέρου, κάθε μελλοντικού εξόδου.
- 17 Προς τούτο, ο J. Gruber άσκησε στις 26 Μαΐου 1999 αγωγή ενώπιον του Landesgericht Steyr (Αυστρία) το οποίο είχε οριστεί ως το αρμόδιο στην Αυστρία δικαστήριο από το Oberster Gerichtshof σύμφωνα με το άρθρο 28 του νόμου της 1ης Αυγούστου 1895 για την κατόπιν αναθέσεως αρμοδιότητα και την κατά τόπον αρμοδιότητα των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων (Jurisdiktionsnorm, RGBl. 111).
- 18 Με απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2000, το Landesgericht Steyr απέρριψε την προβληθείσα από την Bay Wa ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας, οπότε κήρυξε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει τη σχετική διαφορά.
- 19 Κατά το δικαστήριο εκείνο, πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Συγκεκριμένα, όταν πρόκειται για σύμβαση με διττό σκοπό, πρέπει να αναζητείται ποιος είναι ο προέχων ιδιωτικός ή επαγγελματικός σκοπός. Δεδομένου ότι στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις είναι

δύσκολο να χαραχθεί διαχωριστική γραμμή μεταξύ ιδιωτικών και επαγγελματικών πράξεων, το δικαστήριο εκείνο έκρινε ότι τίποτα δεν έδωσε στον πωλητή τη δυνατότητα να μάθει με αντικειμενικό τρόπο αν όταν συνήφθη η σύμβαση προείχε ο ένας ή ο άλλος σκοπός, οπότε εν αμφιβολία πρόκειται για σύμβαση καταναλωτή. Επιπλέον, στο πλαίσιο του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, σημείο 3, στοιχείο α', της Συμβάσεως των Βρυξελλών, δεν έχει σημασία αν το συγκεκριμένο προϊόν που τελικά αγοράστηκε από τον καταναλωτή έγινε ή όχι το αντικείμενο διαφήμισης. Είναι αρκετό να ελήφθησαν μέτρα για να εξασφαλιστεί η διαφήμιση της συγκεκριμένης επιχειρήσεως. Πάντως, χάρη στη διαφήμιση η Bay Wa μπόρεσε να συμβληθεί με τον J. Gruber, έστω και αν η διαφήμιση αυτή προερχόταν από άλλο τμήμα από εκείνο που παρέδωσε το εμπόρευμα. Τέλος, εν προκειμένω πληρούται και η κατά τη διάταξη αυτή προϋπόθεση να έγινε «ειδική προσφορά» από τον πωλητή, καθόσον ο J. Gruber έλαβε μια προσφορά από τηλεφώνου. Δεν έχει σημασία αν η προσφορά αυτή έγινε δεκτή.

20 Ωστόσο, με απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2001, το Oberlandesgericht Linz (Αυστρία) δέχθηκε την έφεση της Bay Wa κατά της πρωτόδικης αποφάσεως και απέρριψε την αγωγή του J. Gruber με το σκεπτικό ότι τα αυστριακά δικαστήρια δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία σχετικά με τη διαφορά αυτή.

21 Κατά το Oberlandesgericht Linz, για να πρόκειται για σύμβαση καταναλωτή υπό την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η σύμβαση πρέπει να αποτελεί δικαιοπραξία την οποία το σχετικό πρόσωπο κατήρτισε με σκοπό που δεν είναι επαγγελματικός ή εμπορικός. Για να εξακριβωθεί ο σκοπός αυτός, δεν ασκεί επιρροή η πρόθεση του λήπτη της παροχής. Οι αντικειμενικές περιστάσεις της συναλλαγής τις οποίες μπόρεσε να αντιληφθεί ο αντισυμβαλλόμενος είναι εκείνες που έχουν σημασία. Τα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχουν εφαρμογή μόνον αν ο ενδιαφερόμενος ενήργησε στην ουσία εκτός του πλαισίου της επαγγελματικής του δραστηριότητας και αν ο αντισυμβαλλόμενός του είχε ή έπρεπε να έχει γνώση του περιστατικού αυτού όταν συνήφθη η σύμβαση, η δε γνώση αυτή πρέπει να εκτιμάται λαμβανομένων υπόψη όλων των αντικειμενικών στοιχείων.

22 Πάντως, η σχετική συναλλαγή είχε, σύμφωνα με τα αντικειμενικά στοιχεία που περιήλθαν σε γνώση της Bay Wa, έναν σκοπό ο οποίος τουλάχιστον κατά τα ουσιώδη ήταν επαγγελματικός. Η από έναν αγρότη αγορά κεραμιδιών για την

κάλυψη της στέγης της αγροικίας του συνδέεται εκ πρώτης όψεως με τη δραστηριότητά του ως κατόχου αγροτικής εκμεταλλεύσεως. Σε μια αγροτική εκμετάλλευση, η αγροικία είναι ως εκ της φύσεώς της μια επαγγελματική εγκατάσταση η οποία χρησιμεύει επίσης, αλλά όχι κυρίως, για τη στέγαση του ιδιοκτήτη της και των μελών της οικογένειάς του. Η οίκηση σε μια αγροικία οφείλεται κατ' αρχήν στην άσκηση μιας αγροτικής δραστηριότητας, οπότε συνδέεται στενά με τη δραστηριότητα αυτή· στην ουσία πρόκειται, σύμφωνα με την αντίληψη μεγάλου μέρους του πληθυσμού, για τον τόπο εργασίας του αγρότη. Όταν ο J. Gruber ανέφερε ότι έχει μια αγροτική εκμετάλλευση και ότι θέλει να αντικαταστήσει τα κεραμίδια της στέγης της αγροικίας του, η Bay Wa ορθώς θεώρησε ότι στην ουσία πρόκειται για επαγγελματικούς σκοπούς. Οι διαπιστώσεις σχετικά με την αναλογία των εμβαδών των χώρων που χρησιμοποιούνται για ιδιωτική και για επαγγελματική χρήση δεν μπορούν να αναιρέσουν το συμπέρασμα αυτό, καθόσον τα στοιχεία αυτά δεν περιήλθαν σε γνώση της Bay Wa. Ο πωλητής δεν είχε κανένα λόγο να νομίσει ότι ο J. Gruber θα χρησιμοποιήσει τα κεραμίδια αποκλειστικώς ή κυρίως για μη επαγγελματικούς σκοπούς. Τέλος, η ποσότητα των αγορασθέντων κεραμιδιών, δηλαδή συνολικά 24 000 κεραμίδια, κάλλιστα μπορούσε να αποτελέσει για τον πωλητή καθοριστικό στοιχείο για να θεωρήσει ότι το κτίριο στην ουσία χρησιμοποιούνταν για επαγγελματικούς σκοπούς.

- 23 Στη συνέχεια, ο J. Gruber υπέβαλε ενώπιον του Oberster Gerichtshof αίτηση αναίρεσεως της αποφάσεως του Oberlandesgericht Linz της 1ης Φεβρουαρίου 2001.
- 24 Προς στήριξη της αιτήσεώς του αναίρεσεως, ο J. Gruber ισχυρίζεται ότι, για να μπορέσει να θεωρηθεί καταναλωτής υπό την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, πρέπει να προέχει ο μη επαγγελματικός σκοπός της δικαιοπραξίας. Πάντως, εν προκειμένω, η ιδιωτική χρήση της αγροικίας υπερिशύει της επαγγελματικής χρήσεώς της. Προσθέτει ότι ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή έχει την υποχρέωση να λάβει πληροφορίες και να συμβουλευτεί τον πελάτη, ενώ φέρει τον κίνδυνο ενδεχομένου σφάλματος. Κατά τον J. Gruber, η Bay Wa είχε εν προκειμένω επαρκείς λόγους να θεωρήσει ότι στην ουσία πρόκειται για ιδιωτική χρήση της αγροικίας και, αν είχε αμφιβολία, έπρεπε να ρωτήσει τον αγοραστή επ' αυτού. Επιπλέον, η πώληση των κεραμιδιών έπεται διαφήμισεως που διανεμήθηκε στην Αυστρία από την Bay Wa, η οποία διαφήμιση οδήγησε τον J. Gruber να συναλλάγει με την εταιρία αυτή, ενώ, πριν από την πιο πάνω διαφήμιση, δεν γνώριζε την ύπαρξη της εν λόγω εταιρίας. Τέλος, ο J. Gruber τέλεσε στην Αυστρία τις πράξεις που προηγήθηκαν της συνάψεως της συμβάσεως.

25

Η Bay Wa αντιτάσσει ότι, σε μια αγροτική εκμετάλλευση, η αγροικία είναι προ πάντων τόπος εργασίας και ότι, συνήθως, οι παραδόσεις που γίνονται προς την εκμετάλλευση αυτή δεν μπορούν να λάβουν χώρα στο πλαίσιο συμβάσεων καταναλωτών. Εν προκειμένω, η χρήση για ιδιωτικούς σκοπούς είναι εν πάση περιπτώσει παρεπόμενη και η Bay Wa δεν έλαβε γνώση της χρήσεως αυτής. Ο καταναλωτής πρέπει να αναφέρει σαφώς υπό ποια ιδιότητα ενεργεί όταν, όπως εν προκειμένω, είναι δυνατόν να θεωρηθεί εκ πρώτης όψεως ότι ενεργεί για επαγγελματικό σκοπό. Ο αντισυμβαλλόμενος δεν έχει καμία υποχρέωση να λάβει πληροφορίες επ' αυτού. Οι αμφιβολίες ως προς την ιδιότητα του καταναλωτή πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα να μην εφαρμόζονται οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που η Σύμβαση των Βρυξελλών θέτει σχετικά με τις συμβάσεις καταναλωτών. Επιπλέον, το τμήμα δομικών υλικών της Bay Wa στο οποίο παραγγέλθηκαν τα κεραμίδια δεν ωφελήθηκε από τη διαφήμιση που έγινε με φυλλάδια και τα ανήκοντα στην ίδια εταιρία καταστήματα εργαλείων και υλικών για μαστορέματα και ειδών κηπουρικής, υπέρ των οποίων καταστημάτων έγινε η πιο πάνω διαφήμιση, δεν πωλούσαν κεραμίδια. Εν πάση περιπτώσει, καμία διαφήμιση δεν έγινε σχετικά με κεραμίδια. Οι απαραίτητες πράξεις για τη σύναψη της συμβάσεως δεν τελέστηκαν στην Αυστρία, αλλά στη Γερμανία, καθόσον, κατά το γερμανικό δίκαιο, η από τηλεφώνου δήλωση αποδοχής μιας προσφοράς αποτελεί ληψιδέη δήλωση βουλήσεως και η από τον πωλητή βεβαίωση της παραγγελίας έγινε με τηλεμοιοτυπία από τη Γερμανία. Στην περίπτωση που η προσφορά και η αποδοχή δεν είναι ταυτόχρονες, πράγμα που συμβαίνει όταν η παραγγελία γίνεται από τηλεφώνου βάσει προηγούμενης προσφοράς, τεκμαίρεται ότι η σύμβαση συνήφθη στον τόπο κατοικίας του εναγομένου.

26

Το Oberster Gerichtshof σημειώνει ότι, ναι μεν από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι σχετικοί με τις συμβάσεις καταναλωτών κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση των Βρυξελλών εισάγουν παρέκκλιση από την αρχή της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εναγόμενος, οπότε η έννοια του καταναλωτή πρέπει να ερμηνεύεται στενώς, πλην όμως το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί ορισμένων προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 13 της Συμβάσεως αυτής οι οποίες είναι επίμαχες στην υπόθεση που έφθασε ενώπιον του Oberster Gerichtshof.

27 Εκτιμώντας ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η λύση της διαφοράς που έφθασε ενώπιόν του εξαρτάται από ερμηνεία της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το Oberster Gerichtshof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχει καθοριστική σημασία ο προέχων ιδιωτικός ή επαγγελματικός σκοπός μιας οικονομικής πράξεως για την κάλυψη εν μέρει ιδιωτικών αναγκών προκειμένου να γίνει δεκτό ότι υπάρχει η ιδιότητα του καταναλωτή κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών και ποια κριτήρια είναι καθοριστικά προκειμένου να διαπιστωθεί αν προέχει ο ιδιωτικός ή ο επαγγελματικός σκοπός;
- 2) Εξαρτάται ο καθορισμός του σκοπού από τις περιστάσεις οι οποίες αντικειμενικά μπορούσαν να γίνουν αντιληπτές από τον αντισυμβαλλόμενο του καταναλωτή;
- 3) Πρέπει, σε περίπτωση αμφιβολίας, να θεωρηθεί σύμβαση καταναλωτή η σύμβαση η οποία είναι δυνατόν να συνδέεται τόσο με ιδιωτικές όσο και με επαγγελματικές δραστηριότητες;
- 4) Υπάρχει διαφήμιση κατά την έννοια του άρθρου 13, σημείο 3, στοιχείο α', της Συμβάσεως των Βρυξελλών πριν από την κατάρτιση της συμβάσεως και στην περίπτωση που ο μελλοντικός αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή διένειμε μεν διαφημιστικά φυλλάδια στο συμβαλλόμενο κράτος κατοικίας του καταναλωτή, αλλά το προϊόν που αγόρασε στη συνέχεια ο καταναλωτής δεν διαφημιζόταν στα φυλλάδια αυτά;

- 5) Υπάρχει σύμβαση καταναλωτή κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως των Βρυξελλών και στην περίπτωση που ο πωλητής υπέβαλε τηλεφωνικώς προσφορά από τη χώρα του στον αγοραστή που κατοικούσε σε άλλη χώρα, προσφορά η οποία δεν έγινε δεκτή, αλλά ο αγοραστής στη συνέχεια αγόρασε βάσει γραπτής προσφοράς το προϊόν που προσφέρθηκε;
- 6) Μπορεί να θεωρηθεί ότι κατά το άρθρο 13, σημείο 3, στοιχείο β', της Συμβάσεως των Βρυξελλών ο καταναλωτής έχει τελέσει στη χώρα του τις απαραίτητες για την κατάρτιση της συμβάσεως πράξεις και στην περίπτωση που ο καταναλωτής δέχθηκε, στο πλαίσιο τηλεφωνικής συνδιαλέξεως που είχε από τη χώρα του, μια προσφορά που του είχε υποβάλει ο αντισυμβαλλόμενός του από τη δική του χώρα;»

Επί των τριών πρώτων ερωτημάτων

28 Με τα τρία πρώτα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση των Βρυξελλών πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι μια σύμβαση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία συνδέεται με εν μέρει επαγγελματικές και εν μέρει ιδιωτικές δραστηριότητες, πρέπει να θεωρηθεί σύμβαση καταναλωτή υπό την έννοια του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως αυτής.

29 Όπως προκύπτει από την απόφασή του περί παραπομπής, το Oberster Gerichtshof διερωτάται στην ουσία αν και υπό ποιες προϋποθέσεις μια σύμβαση με διττό σκοπό, όπως η σύμβαση την οποία ο J. Gruber συνήψε με την Bay Wa, εμπίπτει στους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο θέλει να διευκρινιστούν οι περιστάσεις τις οποίες πρέπει να λάβει υπόψη για να χαρακτηρίσει τη σχετική σύμβαση, η σημασία που έχει το αν προείχε ο ιδιωτικός ή επαγγελματικός σκοπός της οικονομικής πράξεως την οποία αφορά η σύμβαση καθώς και οι

συνέπειες του αν ο αντισυμβαλλόμενος εκείνου υπέρ του οποίου έγινε η οικονομική αυτή πράξη γνώριζε, αφενός, τον σκοπό της εν λόγω συμβάσεως και, αφετέρου, τις συνθήκες υπό τις οποίες συνήφθη η σύμβαση αυτή.

- 30 Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών θέτει, στον τίτλο της II, τμήμα 4, τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας όταν πρόκειται για συμβάσεις καταναλωτών. Οι συμβάσεις αυτές ορίζονται, όπως προκύπτει από το ίδιο το κείμενο του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως αυτής, ως «συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα αυτού που τις καταρτίζει».
- 31 Κατά πάγια νομολογία, οι έννοιες που χρησιμοποιεί η Σύμβαση των Βρυξελλών —στις οποίες περιλαμβάνεται και η έννοια του «καταναλωτή» κατά τα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως αυτής— πρέπει να ερμηνεύονται αυτοτελώς, με αναφορά κυρίως στο σύστημα και στους στόχους της Συμβάσεως αυτής, προκειμένου να εξασφαλιστεί ομοιόμορφη εφαρμογή της σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 1978, 150/77, Bertrand, Συλλογή τόμος 1978, σ. 441, σκέψεις 14 έως 16· της 19ης Ιανουαρίου 1993, C-89/91, Shearson Lehman Hutton, Συλλογή 1993, σ. I-139, σκέψη 13· της 3ης Ιουλίου 1997, C-269/95, Benincasa, Συλλογή 1997, σ. I-3767, σκέψη 12· της 27ης Απριλίου 1999, C-99/96, Mietz, Συλλογή 1999, σ. I-2277, σκέψη 26, και της 11ης Ιουλίου 2002, C-96/00, Gabriel, Συλλογή 2002, σ. I-6367, σκέψη 37).
- 32 Πάντως, πρώτον, στο σύστημα της Συμβάσεως των Βρυξελλών, η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εναγόμενος αποτελεί τη γενική αρχή, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως αυτής, και μόνον κατ' εξαίρεση από την εν λόγω αρχή η πιο πάνω Σύμβαση απαριθμεί περιοριστικώς τις περιπτώσεις όπου ο εναγόμενος δύναται ή πρέπει να εναχθεί ενώπιον δικαστηρίου άλλου συμβαλλομένου κράτους. Κατά συνέπεια, οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας οι οποίοι εισάγουν εξαίρεση από τη γενική αυτή αρχή πρέπει να ερμηνεύονται στενώς, υπό την έννοια ότι δεν χωρεί ερμηνεία που βαίνει πέραν των περιπτώσεων οι οποίες

ρητώς προβλέπονται από τη Σύμβαση αυτή (βλ., μεταξύ άλλων, τις προαναφερθείσες αποφάσεις Bertrand, σκέψη 17· Shearson Lehman Hutton, σκέψεις 14 έως 16· Benincasa, σκέψη 13, και Mietz, σκέψη 27).

33 Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο όταν πρόκειται για κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας, όπως αυτός του άρθρου 14 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ο οποίος παρέχει στον καταναλωτή υπό την έννοια του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως αυτής τη δυνατότητα να εναγάγει τον εναγόμενο ενώπιον των δικαστηρίων του συμβαλλομένου κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο ενάγων. Συγκεκριμένα, πέραν των περιπτώσεων τις οποίες προβλέπει ρητώς, η Σύμβαση αυτή δεν διάκειται ευνοϊκά έναντι της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του ενάγοντος (βλ. την απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1990, C-220/88, Dumez France και Tracoba, Συλλογή 1990, σ. I-49, σκέψεις 16 και 19· τις προαναφερθείσες αποφάσεις Shearson Lehman Hutton, σκέψη 17, και Benincasa, σκέψη 14, και την απόφαση της 10ης Ιουνίου 2004, C-168/02, Kronhofer, Συλλογή 2004, σ. I-6009, σκέψη 20).

34 Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' επανάληψη ότι το ειδικό καθεστώς που καθιέρωσαν οι διατάξεις του τίτλου II, τμήμα 4, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το οποίο αποτελεί παρέκκλιση από τον βασικό κανόνα του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως αυτής και από τον κανόνα περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας γενικά για τις συμβάσεις, ο οποίος περιέχεται στο άρθρο 5, σημείο 1, της ίδιας Συμβάσεως, σκοπό έχει να εξασφαλίσει προσήκουσα προστασία στον καταναλωτή, ο οποίος τεκμαίρεται ότι από οικονομικής απόψεως είναι ασθενέστερος και ότι από νομικής απόψεως έχει λιγότερη πείρα από τον αντισυμβαλλόμενο του, οπότε δεν πρέπει να αποθαρρύνεται να προσφύγει στη δικαιοσύνη υποχρεούμενος να ασκήσει αγωγή ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο αντισυμβαλλόμενός του (βλ., μεταξύ άλλων, τις προαναφερθείσες αποφάσεις Shearson Lehman Hutton, σκέψη 18, και Gabriel, σκέψη 39).

35 Από το σύστημα κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που καθιέρωσε η Σύμβαση των Βρυξελλών καθώς και από τη ratio του ειδικού συστήματος που καθιέρωσαν οι διατάξεις του τίτλου II, τμήμα 4, της Συμβάσεως αυτής το Δικαστήριο έχει συναγάγει ότι η διατάξεις αυτές αφορούν μόνον τον ιδιώτη τελικό καταναλωτή, ο οποίος δεν εμπλέκεται σε εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες, και ότι το

ευεργέτημα των διατάξεων αυτών δεν πρέπει να επεκταθεί σε πρόσωπα για τα οποία δεν δικαιολογείται ειδική προστασία. (βλ., στο ίδιο πνεύμα, μεταξύ άλλων τις προαναφερθείσες αποφάσεις Bertrand, σκέψη 21. Shearson Lehman Hutton, σκέψεις 19 και 22. Benincasa, σκέψη 15, και Gabriel, σκέψη 39).

- 36 Στις σκέψεις 16 έως 18 της προαναφερθείσας αποφάσεως Benincasa, το Δικαστήριο διευκρίνισε συναφώς ότι η έννοια του «καταναλωτή» κατά τα άρθρα 13, πρώτο εδάφιο, και 14, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών πρέπει να ερμηνεύεται στενώς, με αναφορά στη θέση του προσώπου αυτού στη συγκεκριμένη σύμβαση, σε σχέση με τη φύση και τον σκοπό της συμβάσεως αυτής, και όχι με αναφορά στην υποκειμενική κατάσταση του εν λόγω προσώπου, καθόσον το ίδιο πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί καταναλωτής στο πλαίσιο ορισμένων οικονομικών πράξεων και επιχειρηματίας στο πλαίσιο άλλων οικονομικών πράξεων. Εξ αυτών το Δικαστήριο συνήγαγε ότι μόνον οι συμβάσεις που συνάπτονται έξω και ανεξάρτητα από κάθε επαγγελματική δραστηριότητα, με μοναδικό σκοπό την ικανοποίηση ιδίων καταναλωτικών αναγκών ενός ατόμου, εμπίπτουν στο ειδικό καθεστώς που καθιέρωσε η Σύμβαση αυτή για την προστασία του καταναλωτή ως εκείνου ο οποίος θεωρείται ασθενέστερος, ενώ η προστασία αυτή δεν δικαιολογείται όταν πρόκειται για σύμβαση η οποία έχει ως σκοπό μια επαγγελματική δραστηριότητα.
- 37 Επομένως, οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών κατ' αρχήν έχουν εφαρμογή μόνο στην περίπτωση που η σύμβαση που συνήφθη μεταξύ των μερών έχει ως αντικείμενο μη επαγγελματική χρήση του σχετικού αγαθού ή της σχετικής υπηρεσίας.
- 38 Ακριβώς υπό το φως των αρχών αυτών πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν και σε ποιο μέτρο μια σύμβαση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία έχει σχέση με εν μέρει επαγγελματικές και εν μέρει ιδιωτικές δραστηριότητες εμπίπτει στους εισάγοντες εξαίρεση κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στα πιο πάνω άρθρα 13 έως 15.

- 39 Εν προκειμένω, από τον σκοπό των άρθρων 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, δηλαδή να προστατευτεί δεόντως το πρόσωπο που τεκμαίρεται ότι βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση σε σχέση με τον αντισυμβαλλόμενο του, προκύπτει σαφώς ότι το ευεργέτημα των διατάξεων αυτών κατ' αρχήν δεν μπορεί να τύχει επικλήσεως από ένα πρόσωπο που συνάπτει σύμβαση για μια χρήση η οποία έχει σχέση εν μέρει με την επαγγελματική του δραστηριότητα και η οποία επομένως μόνον εν μέρει είναι ξένη προς τη δραστηριότητα αυτή. Τα πράγματα θα ήσαν διαφορετικά μόνο στην περίπτωση που ο σύνδεσμος της συμβάσεως αυτής με την επαγγελματική δραστηριότητα του ενδιαφερομένου ήταν τόσο ισχνός ώστε να γίνει περιθωριακός και επομένως να έχει αμελητέο ρόλο στο πλαίσιο ολόκληρης της οικονομικής πράξεως για την οποία συνήφθη η σύμβαση αυτή.
- 40 Συγκεκριμένα, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 40 και 41 των προτάσεών του, από τη στιγμή που ένα πρόσωπο συνάπτει μια σύμβαση για χρήση που συνδέεται με την επαγγελματική του δραστηριότητα, το πρόσωπο αυτό πρέπει να θεωρείται ότι συναλλάσσεται επί ίσοις όροις με τον αντισυμβαλλόμενο του, οπότε η ειδική προστασία που η Σύμβαση των Βρυξελλών προβλέπει για τους καταναλωτές δεν δικαιολογείται στην περίπτωση αυτή.
- 41 Η εκτίμηση αυτή ουδόλως αναιρείται από το γεγονός ότι η σχετική σύμβαση έχει και έναν ιδιωτικό σκοπό ούτε επηρεάζεται από τη σχέση μεταξύ της ιδιωτικής και της επαγγελματικής χρήσεως του εν λόγω αγαθού ή της εν λόγω υπηρεσίας, και τούτο ακόμη και αν προέχει η ιδιωτική χρήση, αρκεί να μην είναι αμελητέο το ποσοστό της χρήσεως η οποία συνδέεται με την επαγγελματική δραστηριότητα.
- 42 Κατά συνέπεια, επί συμβάσεως με διττό σκοπό δεν είναι αναγκαίο να προέχει η χρήση του σχετικού αγαθού ή της σχετικής υπηρεσίας για επαγγελματικούς σκοπούς προκειμένου να μην έχουν εφαρμογή τα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

- 43 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το γεγονός ότι για τον ορισμό της κατά το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έννοιας του καταναλωτή χρησιμοποιούνται σαφέστατοι όροι οι οποίοι είναι διατυπωμένοι αρνητικά («συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα»). Επιπλέον, ο ορισμός της συμβάσεως καταναλωτή πρέπει να ερμηνεύεται στενώς καθόσον η σύμβαση αυτή αποτελεί παρέκκλιση από τον κατά το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών βασικό κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας και απονέμει κατ' εξαίρεση διεθνή δικαιοδοσία στα δικαστήρια του τόπου κατοικίας του ενάγοντος (βλ., τις σκέψεις 32 και 33 της παρούσας αποφάσεως).
- 44 Η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται και λόγω του γεγονότος ότι ο χαρακτηρισμός της συμβάσεως δεν μπορεί να απορρέει από συνολική εκτίμησή της, καθόσον το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη κρίνει ότι η αποτροπή του πολλαπλασιασμού των δικαστηρίων που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σχετικά με την ίδια έννομη σχέση αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους της Συμβάσεως των Βρυξελλών (βλ., στο ίδιο πνεύμα, μεταξύ άλλων την απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-256/00, Besix, Συλλογή 2002, σ. I-1699, σκέψη 27, την προαναφερθείσα απόφαση Gabriel, σκέψη 57, και την απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2004, C-18/02, DFDS Torline, Συλλογή 2004, σ. I-1417, σκέψη 26).
- 45 Επίσης, η ερμηνεία που συνίσταται στο να μην αναγνωρίζεται η ιδιότητα του καταναλωτή υπό την έννοια του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών όταν η χρήση του αγαθού ή της υπηρεσίας γίνεται με σκοπό ο οποίος έχει μη αμελητέα σχέση με την επαγγελματική δραστηριότητα του ενδιαφερομένου προσώπου είναι εκείνη που στοιχεί περισσότερο με τις επιταγές της ασφάλειας δικαίου και της δυνατότητας προβλέψεως του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά τον μελλοντικό εναγόμενο, επιταγές στις οποίες ερείδεται η Σύμβαση αυτή (βλ., μεταξύ άλλων, την προαναφερθείσα απόφαση Besix, σκέψεις 24 έως 26).
- 46 Λαμβανομένων υπόψη των συνήθων κανόνων περί βάρους αποδείξεως, στο πρόσωπο το οποίο θέλει να επικαλεστεί τα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών απόκειται να αποδείξει ότι, στην επίμαχη σύμβαση που έχει διττό σκοπό, η επαγγελματική χρήση είχε μόνον αμελητέο ρόλο, ενώ ο αντιδίκος έχει δικαίωμα ανταποδείξεως.

- 47 Λαμβανομένων υπόψη των αποδεικτικών στοιχείων που του έχουν υποβληθεί, του δικάζοντος δικαστηρίου έργο είναι να επιλύσει το ζήτημα αν η σχετική σύμβαση είχε ως σκοπό να ικανοποιήσει, σε μη αμελητέο μέτρο, ανάγκες που ανάγονται στην επαγγελματική δραστηριότητα του σχετικού προσώπου ή αν, αντιθέτως, η επαγγελματική χρήση ήταν ασήμαντη. Προς τούτο, το εθνικό δικαστήριο θα πρέπει να λάβει υπόψη όχι μόνον το περιεχόμενο, τη φύση και τον σκοπό της συμβάσεως, αλλά και τα αντικειμενικά περιστατικά που συνόδευαν τη σύναψή της.
- 48 Τέλος, όσον αφορά το ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με την ανάγκη να γνώριζε ο αντισυμβαλλόμενος του φερόμενου καταναλωτή τον σκοπό της οικονομικής πράξεως σχετικά με τον οποίο συνήφθη η σύμβαση καθώς και τις συνθήκες υπό τις οποίες συνήφθη η σύμβαση αυτή, πρέπει να διευκρινιστεί ότι το δικάζον δικαστήριο, για να διευκολύνει όσο το δυνατόν περισσότερο τόσο τη διεξαγωγή όσο και την αξιολόγηση των αποδείξεων, θα πρέπει να στηριχθεί κατά προτεραιότητα στα αποδεικτικά στοιχεία που προκύπτουν αντικειμενικώς από τη δικογραφία.
- 49 Αν τα στοιχεία αυτά είναι επαρκή για να μπορέσει το δικαστήριο να συναγάγει από αυτά ότι η σύμβαση ικανοποιεί κατά μη αμελητέο τρόπο ανάγκες που ανάγονται στην επαγγελματική δραστηριότητα του σχετικού προσώπου, τα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν θα έχουν εφαρμογή λόγω του ότι στο σύστημα που καθιέρωσε η Σύμβαση αυτή οι πιο πάνω διατάξεις έχουν τον χαρακτήρα εξαιρέσεως. Κατά συνέπεια, στην περίπτωση αυτή είναι άνωφελο να ερευνηθεί αν ο αντισυμβαλλόμενος μπορούσε να γνωρίζει την επαγγελματική χρήση.
- 50 Αν, αντιθέτως, τα αντικειμενικά περιστατικά που προκύπτουν από τη δικογραφία δεν μπορούν να αποδείξουν επαρκώς κατά νόμον ότι η οικονομική πράξη για την οποία συνήφθη η σύμβαση με διττό σκοπό είχε μη αμελητέο επαγγελματικό σκοπό,

η σύμβαση αυτή πρέπει κατ' αρχήν να θεωρηθεί σύμβαση καταναλωτή υπό την έννοια των εν λόγω άρθρων 13 έως 15, καθόσον διαφορετικά οι διατάξεις αυτές θα χάσουν την πρακτική τους αποτελεσματικότητα.

- 51 Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη ότι το σύστημα προστασίας που καθιέρωσαν τα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών αποτελεί εξαίρεση, το δικάζον δικαστήριο θα πρέπει, στην τελευταία περίπτωση, να εξακριβώσει επιπλέον αν ο αντισυμβαλλόμενος θεμιτά δεν μπορούσε να αγνοεί τον εξωεπαγγελματικό σκοπό της σχετικής οικονομικής πράξεως λόγω του γεγονότος ότι στην πραγματικότητα ο φερόμενος καταναλωτής, με τη συμπεριφορά του έναντι του μελλοντικού αντισυμβαλλομένου του, έδωσε σε αυτόν την εντύπωση ότι ενεργεί για επαγγελματικούς σκοπούς.
- 52 Τούτο θα συμβαίνει, π.χ., όταν ένας ιδιώτης παραγγέλλει χωρίς άλλη διευκρίνιση αντικείμενα ικανά να χρησιμεύσουν όντως για την άσκηση του επαγγέλματός του, χρησιμοποιεί για τον σκοπό αυτόν επαγγελματικό επιστολόχαρτο, παραλαμβάνει αγαθά στην επαγγελματική του διεύθυνση ή αναφέρει τη δυνατότητα ανακτήσεως του φόρου προστιθεμένης αξίας.
- 53 Στην περίπτωση αυτή, οι περιεχόμενοι στα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως των Βρυξελλών κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας σχετικά με τις συμβάσεις καταναλωτών δεν θα έχουν εφαρμογή έστω και αν αυτή καθ' εαυτή η σύμβαση δεν έχει μη αμελητέο επαγγελματικό σκοπό, καθόσον πρέπει να θεωρηθεί ότι ο ιδιώτης παραιτήθηκε της προστασίας που προβλέπουν τα άρθρα αυτά λόγω της εντυπώσεως που έδωσε στον καλόπιστο αντισυμβαλλομένο του.

54 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στα τρία πρώτα ερωτήματα που τέθηκαν πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι περιεχόμενοι στη Σύμβαση των Βρυξελλών κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας πρέπει να ερμηνευθούν ως εξής:

- το πρόσωπο που έχει συνάψει σύμβαση η οποία αφορά ένα αγαθό που προορίζεται εν μέρει για επαγγελματική χρήση και εν μέρει για χρήση ξένη προς την επαγγελματική δραστηριότητα του προσώπου αυτού δεν έχει δικαίωμα να επικαλεστεί το ευεργέτημα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως αυτής, εκτός αν η επαγγελματική χρήση είναι περιθωριακή μέχρι το σημείο να έχει αμελητέο ρόλο στο όλο πλαίσιο της σχετικής οικονομικής πράξεως, ενώ εν προκειμένω δεν έχει σημασία το γεγονός ότι προέχει η εξωεπαγγελματική πτυχή·

- του δικάζοντος δικαστηρίου έργο είναι να κρίνει αν η σχετική σύμβαση συνήφθη για να καλυφθούν, σε μη αμελητέο μέτρο, ανάγκες που ανάγονται στην επαγγελματική δραστηριότητα του σχετικού προσώπου ή αν, αντιθέτως, η επαγγελματική χρήση είναι ασήμαντη·

- προς τούτο, το δικαστήριο αυτό πρέπει να λάβει υπόψη το σύνολο των κρίσιμων πραγματικών στοιχείων που απορρέουν αντικειμενικά από τη δικογραφία· αντιθέτως, δεν πρέπει να λάβει υπόψη περιστάσεις ή στοιχεία τις οποίες ή τα οποία ο αντισυμβαλλόμενος θα μπορούσε γνωρίζει όταν συνήφθη η σύμβαση, εκτός αν το πρόσωπο το οποίο επικαλείται την ιδιότητα του καταναλωτή συμπεριφέρθηκε κατά τέτοιον τρόπο ώστε θεμιτά δημιουργήθηκε στον αντισυμβαλλόμενο η εντύπωση ότι το πρώτο πρόσωπο ενήργησε για επαγγελματικούς σκοπούς.

Επί των τριών τελευταίων ερωτημάτων

- 55 Δεδομένου ότι τα τρία τελευταία ερωτήματα τέθηκαν μόνο στην περίπτωση που αποδειχθεί η ιδιότητα του καταναλωτή υπό την έννοια του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως των Βρυξελλών και λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε συναφώς στα τρία πρώτα ερωτήματα, παρέλκει να δοθεί απάντηση στα τρία τελευταία ερωτήματα τα οποία αφορούν άλλες προϋποθέσεις εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 56 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόδιοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της

Βόρειας Ιρλανδίας, με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας, με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, πρέπει να ερμηνευθούν ως εξής:

- το πρόσωπο που έχει συνάψει σύμβαση η οποία αφορά ένα αγαθό που προορίζεται εν μέρει για επαγγελματική χρήση και εν μέρει για χρήση ξένη προς την επαγγελματική δραστηριότητα του προσώπου αυτού δεν έχει δικαίωμα να επικαλεστεί το ευεργέτημα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στα άρθρα 13 έως 15 της Συμβάσεως αυτής, εκτός αν η επαγγελματική χρήση είναι περιθωριακή μέχρι το σημείο να έχει αμελητέο ρόλο στο όλο πλαίσιο της σχετικής οικονομικής πράξεως, ενώ εν προκειμένω δεν έχει σημασία το γεγονός ότι προέχει η εξωεπαγγελματική πτυχή·
- του δικάζοντος δικαστηρίου έργο είναι να κρίνει αν η σχετική σύμβαση συνήφθη για να καλυφθούν, σε μη αμελητέο μέτρο, ανάγκες που ανάγονται στην επαγγελματική δραστηριότητα του σχετικού προσώπου ή αν, αντιθέτως, η επαγγελματική χρήση είναι ασήμαντη·
- προς τούτο, το δικαστήριο αυτό πρέπει να λάβει υπόψη το σύνολο των κρίσιμων πραγματικών στοιχείων που απορρέουν αντικειμενικά από τη δικογραφία· αντιθέτως, δεν πρέπει να λάβει υπόψη περιστάσεις ή στοιχεία τις οποίες ή τα οποία ο αντισυμβαλλόμενος θα μπορούσε να γνωρίζει όταν συνήφθη η σύμβαση, εκτός αν το πρόσωπο το οποίο επικαλείται την ιδιότητα του καταναλωτή συμπεριφέρθηκε κατά τέτοιον τρόπο ώστε θεμιτά δημιουργήθηκε στον αντισυμβαλλόμενο η εντύπωση ότι το πρώτο πρόσωπο ενήργησε για επαγγελματικούς σκοπούς.

(υπογραφές)